

TÜRKİYE’DE YABANCI DİL ÖĞRENME VE YABANCI DİL YOĞUN EĞİTİMLERİN EKONOMİK VE SOSYAL MALİYETLERİ

Araş. Gör. **Ufuk GENCEL***

“Öyle istiyorum ki, Türk dili bilim yöntemleriyle kurallarını ortaya koysun ve her dalda yazı yazanlar, bütün terimleriyle çoğunluğun anlayabileceği güzel, ahenkli dilimizi kullansınlar.”

ATATÜRK

I. GİRİŞ

Dil bir ulusun sahip olduğu en önemli ulus olma unsurlardan birisidir. Bir dilin bilinmesi o kültürün bilinmesi anlamına gelir. Dil bir ulusun yaşamasını sağlayan ve insanları birbirine yaklaştıran en önemli gereçlerdendir. Çünkü kederde ve sevinçte birleşme, paylaşma ortak dil olmadan sağlanamaz¹. 19. asrın sonlarında Türk boyları arasında yaşanan uzaklaşmayı ortadan kaldırmak için “dilde, fikirde, işte birlik” hareketi başlatılması, dilin ulus bilinci ve ulusal kültürün yaşaması konusundaki önemini ortaya koyan önemli bir örnektir. Bilimsel ve teknolojik gelişme ile uluslararası iletişimin artması dilin önemini daha da artırmıştır. Dünyadan yaşanan hızlı gelişmelere ayak uydurabilmek ve yaşanan gelişmelerden fayda sağlayabilmek için yabancı ülkelerle iyi iletişimlerin kurulması gerekmektedir. İletişimlerin etkin kurulabilmesi o ulusların dilinin iyi bilinmesine bağlıdır. Bu açıdan yabancı dil öğrenmenin önemi giderek artmaktadır. Yabancı dil öğrenmenin önemi ülkemizde “Bir lisan, bir insan” anlayışıyla karşımıza çıkmaktadır.

Yabancı dili öğrenmenin belirtilen önemine karşın özellikle gelişmekte olan ülkelerde yabancı dil öğrenme süreci büyük sıkıntılara yol açmaktadır. Karşılaşılan sıkıntıların bir çoğu ülkemizde de yaşanmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin en önemli sıkıntılarından birisi kaynak yetersizliğidir. Zaten az olan kaynakların etkin kullanılamaması bu sorunu daha da büyütmektedir. Çalışmada

* Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Bölümü Araştırma Görevlisi

¹ Osman Metin Öztürk. “Büyük Tehlike”,
http://www.dilimiz.gen.tr/makaleler/osman_metin_ozturk.html

yabancı dil öğrenme ve yabancı dil yoğun eğitimlerin ortaya çıkardığı maliyetler ile sosyal olumsuzlukları incelenmiştir.

II. EĞİTİM MALİYETLERİ

Yabancı dil öğrenme ve yabancı dil yoğun yapılan eğitime ayrılan mali kaynaklar ana dil ile yapılan eğitime nazaran önemli boyutlara ulaşmaktadır. Bu kaynakların sarf edilirken ortaya çıkan maliyetleri doğrudan maliyetler ile yetersiz eğitimin alternatif maliyetleri olarak sınıflandırmak mümkündür.

II.I. Doğrudan Maliyetler

Yabancı dil öğrenme ve yabancı dil yoğun eğitimlerin doğrudan maliyetleri; eğitim yapılan kitaplar ve benzeri maddelerin ithal edilmesi, yabancı eğitimci maliyetleri, yurt dışına yabancı dil eğitimi için gidilmesi, özel yabancı dil okul ve kursları ve yabancı dil sertifika maliyetleridir.

II.I.I. Eğitim Yapılan Kitaplar ve Benzeri Maddelerin İthal Edilmesi

Yabancı dil ile eğitim yapan eğitim kurumları ile yabancı dil eğitimi veren özel kurslarda doğası gereği bir çok ithal eğitim malzemeleri kullanılmaktadır. Kitapların, dergi ve benzeri yayınların, sözlüklerin ve benzeri maddelerin önemli bir bölümü yurt dışından ithal edilmektedir. Mikro düzeyde tek bir öğrenci ele alındığında bile öğrenci ve ailesinin bütçesinde önemli boyutlara ulaşan bu ithal mallarının maliyetleri makro düzeyde ise tüm yurтта çok önemli boyutlara ulaşmaktadır. Bu maddelerin makro düzeyde maliyetlerinin yüksek olduğunun bilinmesine karşılık net rakamlara ulaşamaması bile düşündürücü niteliktedir.

II.I.II. Yabancı Eğitimciler

Ülkemizde yabancı dil ile eğitim yapan eğitim kurumları ile yabancı dil kurslarında eğitim hizmeti veren bir çok yabancı eğitmen bulunmaktadır. Burada temel hareket noktası yabancı eğitmenlerin öğrencilere, yabancı dilde konuşma ve anlama kolaylığı sağlayacağına olan inançtır. Bu hareket noktası doğru kabul edilse bile önemli bir sorunla karşılaşmaktadır. Yabancı dil derslerine giren yabancıların bir çoğu kendi ülkelerinde eğitimci değildir. Yani sadece anadilini konuşuyor olmak onlara bir iş olanağı sunmuştur. Bununla birlikte eğitim konusunda uzman olmamaları zaten yüksek olan eğitim maliyetlerini yükseltmektedir çünkü öğrencilerin algılama ve öğrenme süreleri artacağı için daha uzun süreli eğitime gereksinim duyulacaktır.

Yabancı eğitimcilere ödenen ücretler ülkemizde eğitim hizmeti sunan Türk eğitimcilere verilen ücretlerden çok yüksektir. Bu temelde üç soruna yol açmaktadır. Birincisi; Türk eğitimciler üzerinde psikolojik bir baskı

oluşturmasıdır. İkincisi; yabancı eğitimcilere verilen ücretlerin makro düzeyde oluşturacağı ekonomik etkilerdir. Üçüncü ve en önemlisi de bu eğitimcilerin kendi kültürlerini yavaş yavaş Türk öğrencilere benimsetmeye çalışmalarıdır.

II.I. III. Yurt Dışına Yabancı Dil Eğitimi İçin Gidilmesi

Yabancı dil öğrenmek için başvuru yollarından bir tanesi de yurtdışına giderek yabancı dili yerinde öğrenmektir. Her yıl ülkemizden binlerce yurttaş bu amaç için yurt dışına gitmektedir. Tablo 1’de yurt dışına dil eğitimi için gitmenin maliyetleri verilmiştir.

Tablo 1 incelendiği zaman konaklama, ulaşım, sağlık vb. giderler hariç olmak üzere sadece yabancı dil eğitiminin maliyeti ortalama olarak 843 ile 1292 Amerikan doları arasındadır. Bu eğitimler genellikle bir ay ile sınırlı kalmamaktadır. Bu açıdan belirlenen tutarlar eğitim süresi arttıkça katlanmaktadır. Ortalama olarak üç ay eğitim alan bir kişinin ödeyeceği tutar ülkemiz için kişi başına düşen bir yıllık GSMH tutarı kadar veya üzerindedir. Bu eğitim yolu ile ekonomik kaynaklar ülkemizden yurt dışına transfer olmaktadır.

Özel olarak karşılanan yurt dışında yabancı dil eğitimin yanı sıra ülkemizde bir çok devlet kurumu personelini yurt dışına dil eğitimi için göndermektedir. Eğitim için yurt dışına giden personelin önemli bir bölümü ülkemize geri dönmekte yada yabancı dili etkin olarak öğrenmeden dönmektedir. Uygulama devlet bütçesi üzerinde büyük bir yük oluşturmaktadır. Üniversitelerimize öğretim elemanı yetiştirilmesine yönelik çalışmalarını örnek olarak göstermek mümkündür.

Üniversitelerimizin gereksinim duyduğu öğretim üyelerini yetiştirmek üzere 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’nun 33. ve 35. maddeleri düzenlenmiştir. Özellikle 33. madde de belirtilen sorunlar yaşanmaktadır. Bu maddeye göre yurtdışına doktora yapmak üzere gönderilen bir araştırma görevlisi tüm eğitimini yurtdışında tamamlamak zorundadır. Diplomasını almadan geri dönmesi halinde başarısız sayılmakta ve mecburi hizmet sözleşmesindeki yaptırımlar çerçevesinde büyük maddi sorumlulukların altına girmektedir.

Tablo 1: Yurtdışı Yabancı Dil Okulları Eğitim Ücretleri*

KURUM ADI	ÜLKE	AYLIK EN AZ (\$)	AYLIK EN ÇOK (\$)
ELİT Yurtdışı Eğitim Danışmanlığı Ltd. Şti. ²	AMERİKA	1240	1872
ICEP Yurtdışı Eğitim ³	AMERİKA	1000	----
Global Vizyon Yurtdışı Eğitim Turizm Ltd. Şti. ⁴	AMERİKA	380	2240
YES Yurtdışı Eğitim Servisleri ⁵	AMERİKA	969	1500
Yakın Batı Yurtdışı Eğitim Danışmanlık ⁶	AMERİKA	390	1300
KAPLAN İngilizce Dil Okulları ⁷	AMERİKA	1500	----
Ozman Yurtdışı Eğitim Hizmetleri ⁸	AMERİKA	722	1200
İL Yurtdışı Eğitim Danışmanlığı ⁹	AMERİKA	900	---
Truva Yurtdışı Eğitim Danışmanlığı Ltd.Şti. ¹⁰	AMERİKA	833	---
Adres Yurtdışı Eğitim Danışmanlığı ¹¹	AMERİKA	498	930

* Tablo hazırlanırken rastlantısal olarak 10 adet danışmanlık şirketi seçilmiştir. Veriler arasında bağlantı kurulabilmesi için her kurum için “Amerika” verileri aylık olarak değerlendirilmiş ve kurumların erişim sayfalarının taranması sonucu en yüksek ve en alçak tutarlar esas alınmıştır.

² <http://www.elit-egitim.com/akamerika.htm>

³ <http://www.icep.com.tr/cgi/sss/faqDsp.asp?catcode=11>

⁴ <http://www.upsot.com/globalfiyatlar/pdf/amerika-dil-univ1.pdf>

⁵ <http://www.yesegitim.com/okul.asp?ulke=2>

⁶ <http://yakinbati.net/tr/articles.asp?id=37>

⁷ <http://yakinbati.net/tr/news.asp?id=20>

⁸ http://www.ozman.com.tr/pages/dil_amerika.htm#1

⁹ <http://nil.populer.net/yurtdisi/haber.php?id=34>

¹⁰ http://www.truva.com.tr/includes/yonlendirici.cfm?yon=dil_okulu#5

¹¹ <http://www.adresusa.com/data.asp?x=dil&id=25>

YÖK verilerine göre yurtdışındaki bir öğrencinin yıllık masrafı 25.000 Amerikan dolarıdır ve son yıllarda MEB ve YÖK tarafından yurtdışına gönderilen 5.000'den fazla öğretim üyesi adayına yapılan yatırım toplam 600 milyon doları aşmaktadır. Öğretim üyesi yetiştirmek için adaylara tamamen yurtdışında lisansüstü eğitim aldirmek kısa vadede çözüm gibi görünse de son on yıl içinde gösterilen yoğun çabaya rağmen sadece 1247 araştırma görevlisinin doktoralarını tamamlayıp geri dönmesi, en pahalı seçenek olan yurtdışında eğitimi daha da pahalı hale getirmiştir. Yurtdışına giden öğrencilerin yarıya yakınının doktoralarını almadan Türkiye'ye döndüğü, alanların ise yarıya yakın kısmının hiç dönmediği göz önüne alındığında, yapılan yatırımın kişi başına dört katına çıktığı gözlemlenmektedir. Ülkemizde ARGE harcamalarına genel bütçeden ayrılan pay binde 6.5 gibi çok az bir miktar olduğu için üniversitelerimizde birçok kritik alanda bilim ve teknoloji geliştirilememekte, ihtiyaç duyulan teknolojiler ithal edilmekte ve bu yolla yurtdışındaki üniversite ve araştırma kurumlarında geliştirilen ARGE'ye her yıl yaklaşık bir milyar dolar aktarılmaktadır. Bir yandan böylesine büyük bir kaynağı yurtdışına aktarırken, diğer yandan üniversitelerimizde büyük bir kaynak sıkıntısı yaşanmaktadır. Ayrıca öğretim üyesi yetiştirmek ve ülke ihtiyaçlarına yönelik bilim ve teknoloji üretmek için gerekli altyapı üniversitelerimizde oluşturulamamaktadır¹².

II.I. IV. Özel Yabancı Dil Okul ve Kursları

Yabancı dil öğrenmek için başvuru olan yollardan bir tanesi de günümüzde oldukça yaygınlaşmış olan yabancı dil okul ve kurslarıdır. Her yıl binlerce yurttaşımız sayıları giderek artmakta olan bu kurslardan yabancı dil eğitimi satın almaktadır. Bu kurumlarda verilen yabancı dil eğitimi yeni başlayan bir öğrenci için genellikle iki yıllık bir süreyi kapsamaktadır. Burada öğrenciler değişik sorunlarla karşılaşmaktadır. Öncelikle kursa başlayan bir öğrenciler düzenli olarak iki yıl bu hizmetlerden yararlanıp kursu tamamladıkları zaman hedefledikleri düzeyde yabancı dil (genellikle İngilizce) öğrenemezler. Ders veren öğretmenler genellikle yeterli nitelikte değildir. Bu kurslara başlamadan önce yapılan seviye tespit sınavları 'ticari bir yaklaşımla' yapılmakta ve öğrenciler genellikle seviyelerinden daha düşük bir düzeyde eğitime tabi tutulmaktadır. Bu ise bir çok öğrencinin parasını ödediği halde sıkılıp kursu yarıda bırakmalarına yol açmaktadır. Yabancı dil eğitimi veren bu kuruluşlardan her yıl yaklaşık 1.600.000* (YÖK¹³ verilerine göre yüksek

¹² Serkan ALKAN- Fatoş T. YARMAN_VURAL, “ Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı”, http://egitim.emo.org.tr/bildiriler/bildiri_45.doc

* Eğitim gören öğrencilerin yaklaşık % 10'nun bu hizmetten yararlandığını varsayılmıştır. BU hesaplama yapılırken özel olarak verilen yabancı dil eğitimleri de dikkate alınmıştır.

öğretime devam eden öğrenci sayısı yaklaşık olarak 2.338.000, ilk ve orta dereceli okullarda öğrenim gören öğrenci sayısı ise yaklaşık 14.000.000¹⁴ dur.) öğrencinin eğitim aldığı ve bu öğrencilerin aylık ortalama 100.000.000 TL kurs ücreti ödediğini varsayarsak karşımıza çıkan rakamlar oldukça düşündürücü olacaktır. Bir öğrencinin yıllık maliyeti 1.2 milyar ve makro düzeyde maliyet ise 1,920 katrilyon TL olacaktır. Ortaya çıkan bu rakam Türkiye gibi gelişmeye ihtiyacı olan ülkeler için gerekli olan kalkınmanın finansmanı dikkate alındığında oldukça yüksektir. Burada “kalkınma için yabancı dil gerekli değil mi?” Sorusu gündeme gelecekse de bahsi geçen rakamların önemli bir kısmının verimsiz harcama olduğu yani öğrencilerin tam olarak yabancı dil öğrenemedikleri düşünülecek olursa yapılan tespitin önemi anlaşılacaktır.

II.I.V. Yabancı Dil Sertifikaları

Yabancı dil için katlanılan maliyetler sadece bu dilleri öğrenmek için harcama maliyetlerle sınırlı kalmamaktadır. Yüksek maliyetlerle yabancı dil öğrenmeyi başarabilmek çoğu zaman yetmemekte ayrıca bu yeterliliği kanıtlamak için yeni maliyetlere katlanılmaktadır. Örneğin akademik kariyer yapan kişiler kariyerleri sırasında yükselebilmek için belirli dönemlerde (doktora yeterlilik, doçentlik gibi) yabancı dil yeterliliklerini Kamu Personeli Dil Sınavından (KPDS) veya Üniversite Dil Sınavından (ÜDS) öngörülen başarı puanını almak zorundadır. Bu sınavlara hazırlanan kişiler genellikle hazırlık sürecinde kurs veya özel ders alarak yeni maliyetlere katlanırlar. Ayrıca bu kişiler sınavlara girebilmek için önceden belirlenen harçları da ödemek zorundadır. Yabancı dil yeterliliğini kanıtlayan sertifikalara **TOEFL** {Test of English as a Foreign Language (Yabancı dil olarak İngilizce sınavı)} sertifikası da örnek olarak verilebilir. Yabancı dil düzeyini gösteren bu belgeyi alabilmek için girilecek sınav için adayların 130 Amerikan doları ödemeleri gerekmektedir. Ulusal düzeyde düşünüldüğü zaman bu rakamların da önemli boyutlara ulaştığı söylenebilir.

II.II. Yetersiz Eğitimin Alternatif Maliyetleri

Yabancı dil öğrenmenin ortaya çıkardığı en önemli sorunlardan bir tanesi de alternatif maliyetlerin yüksekliğidir. Başlıca alternatif maliyetleri zaman maliyeti, kaynakların etkisiz kullanımı ve dağılması, sosyal dengesizliklerin ortaya çıkması vb. olarak sıralamak mümkündür.

Kalkınmaya ihtiyacı olan ve bunu öncelikli hedefleri arasına sokan Türkiye'nin diğer gelişen ülkeler gibi elinde bulunan kıt kaynakları etkili

¹³ <http://www.yok.gov.tr/hakkinda/2002-2003os.xls>

¹⁴ <http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,sid-455@nvid-467777,00.asp>

kullanması gerekmektedir. Yabancı dil öğrenimi için kullanılan kaynaklar verimli kullanılmadığı için kıt olan milli servetimizden üretime ayrılacak kaynakların israfına neden olmaktadır.

Ülkemizde yabancı dil genellikle düşük düzeyde öğrenilmektedir. Çünkü özellikle Anglo-sakson dillerini konuşan toplumların zenginliklerinin kaynağı, sahip oldukları teknolojileri içeren ürünlerin sahip olmayanlara satılmasıdır. Bunun için düşük düzeyde (çatpat) yazıp konuşan halk yığınları ile biraz ileri ancak yetersiz düzeyde yazıp konuşan elite ihtiyaç vardır. Onlar teknoloji üret(e)meyecekleri için sadece kullanma kılavuzları, faturalar vb. belgeleri anlayacak düzeyde yabancı dil bilmeleri yeterlidir. Ayrıca Türkçe'yi doğru dürüst kullanamamaları gerekir. Çünkü onu becerirlerse yabancı dili de "anlayarak kullanmaya" kalkışabilirler. Bu denli basit bir strateji halk arasında büyük bir yabancı dil tutkusuna yol açmıştır¹⁵. Yabancı dili çatpat bilen toplumlar gelişmiş ülkelerin önemli pazarı durumundadır ve bu durum kaynakların gelişmiş ülkelere aktarılmasına yol açan nedenlerden birisidir.

Türkiye'de kişi başına gelir 1080'li yılların başında 1600 dolar civarında iken yirmi yılda 2 kat artmıştır. Fakat sosyo-ekonomik gelişme düzeyi kişi başına gelir ile değerlendirildiğinde nispi olarak değişmemiştir. Türkiye ile sanayileşmiş kimi batı ülkeleri arasındaki yaklaşık 10 kat olan refah farkı kapatılamamıştır. 1990-1999 döneminde GSMH sadece % 32 büyümüştür. Oysa 1960-69 döneminde yaklaşık %70, 1970-79 döneminde % 65 ve 1980-89 döneminde ise % 52 büyümüştür¹⁶. Veriler incelendiğinde ekonomimizin azalan bir ivme ile büyüdüğünü göstermektedir. Bu verilere rağmen genel olarak düşünüldüğünde Türkiye ekonomisi daha hızlı büyüme sağlayabilecek kaynaklara sahip bulunmaktadır. 70 milyona yaklaşan ve büyük bir bölümü çağ içi nüfus olan Türkiye önemli bir işgücü potansiyeline sahiptir. Burada önemli olan konu bu kaynağın verimsiz kullanılmasıdır.

Yabancı dil öğrenme ve yabancı dil yoğun eğitimlerin rakamsal olarak alternatif maliyetlerini birkaç örnekle belirlemek maliyetlerinin ulaştığı değerleri anlamak için yeterli olacaktır. Çalışmanın "Özel Yabancı Dil Okul ve Kursları" bölümünde ortaya konan 1,920 katrilyon TL yaklaşık olarak 1536 okul, 6400 km duble yol, 1.920.000 yüksek donanımlı bilgisayar, 256 tam teşekküllü hastane fiyatına eşittir. Yine bu rakamla 2,5 milyon memurumuzun maaşı aylık 64 milyon, 2 milyon memur emeklisinin maaşı da aylık 80 milyon artabilmektedir. Tüm memurlar dikkate alındığında memur maaşları 35,5 milyon TL artmaktadır. Öyle ki bu tutar en düşük maaş alan memurun maaşını aylık % 6,5 oranında artırmaktadır.

¹⁵ Tınaz TİTİZ, "Yabancı Dil de Kocaman Bir Hiç", 04.10.2003 Cumhuriyet gazetesi

¹⁶ Hüseyin ŞAHİN, **Türkiye Ekonomisi**, Ezgi Kitapevi Yayınları, s: 265-266, Bursa 2002

İlköğretim okulları ve liselerimizde, her sınıfta, haftanın belirli saatlerinde yabancı dil dersi okutulmaktadır. Öyle ki; 11 yıllık ortaöğretim boyunca, her öğrenci toplam 2.000 saat kadar yabancı dil dersine girip çıkmaktadır. Anadolu Liseleri yada Kolej adı taşıyan özel liselerden mezun değilse, altı yıldır yabancı dil dersi alarak liseyi bitirmiş olan bir gencin bir yabancı dili doğru dürüst konuştuğu sık görülen bir durum değildir. Oysa bir kişinin yabancı dili normal olarak 6-7 ay içinde sığdırılabilen 700-800 saatlik bir ders sonunda öğrenebildiği araştırmalar ve uygulamalar sonunda anlaşılmıştır¹⁷.

Ülkemizde bir çok meslek lisesi bulunmakta ve bunların önemli bir kısmı 1(bir) yıl yabancı dil hazırlık eğitimi vermektedir. Bir yıllık yabancı dil eğitiminin ardından öğrenciler motor, mobilya, torna, metal işleri gibi branşlara ayrılmakta ve önemli bir bölümü hayatının geri kalan kısmında eğitimini aldıkları yabancı dili bir daha hiç kullanmamaktadır. Aynı durum son yıllarda toplumda önemi giderek artan süper liseler için de geçerlidir. Burada karşımıza çok önemli bir sorun çıkmaktadır. Çünkü hangi eğitim düzeyinde olursa olsun insanlara yaşamları sırasında kullanmayacakları bir eğitim vermenin maliyeti çok yüksektir ve Türkiye bu maliyete katlanacak kadar zengin bir ülke değildir. Milyonlarca insanın hazırlık sınıflarında geçirdikleri (iş ve sosyal yaşamlarında kullanılmazsa) yıl-lar- çok önemli bir zaman maliyetidir ve bu arada bu eğitim için bir çok gereksiz yatırım yapılmıştır. Bu yıllar bir araya getirildiğinde ortaya çıkan işgücüne ek olarak bu eğitimler için katlanılan maliyetlerin verimli alanlarda kullanılması şüphesiz ülke ekonomisine önemli katkılar sağlayacaktır.

Burada ortaya çıkan sorun yabancı dil eğitimi etkin olarak tamamlamış, eğitimi yaşamına geçirmiş, bu eğitimin topluma ve kendisine geri dönmesini sağlayabilmiş kişileri kapsamamaktadır. Tabii ki gelişen dünya yapısına uygun olarak dış ülkelerle olan ilişkileri etkili bir şekilde yürütebilmek ve bu yapıdan ülkemizin kazançlı çıkabilmesini sağlayabilmek için öncelikle iyi iletişim sisteminin kurulması ve bu iletişim için de yabancı dili iyi kullanan yurttaşlarımızın olması gerekmektedir. Ancak dikkat edilmesi gereken konu bu iletişimi sağlayacak kişilerin sayısı ile bu sayıya ulaşabilmek için yapılan yatırımların arasındaki dengesizliktir.

Yabancı dil öğrenimi ve bunun için yapılan özel harcamalar toplum içinde önemli sosyal dengesizliklere de yol açmaktadır. Bu dengesizliklerin en önemlisi 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda da belirtilen şans ve fırsat eşitliğinin giderek bozulmasıdır. Bu kanunun 8. maddesinde eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanır. Maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs,kredi ve başka yollarla gerekli

¹⁷ “21. Yüzyıl Türkiye’sinde İlk Ve Ortaöğretimde Eğitim Sorunları”,
<http://stu.inonu.edu.tr/~bilimeg/bildiri.htm>

yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır¹⁸ hükmü bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir devlettir ve demokratik toplumlarda devletin esas görevi, vatandaşlarına eğitimde şans ve fırsat eşitliği sağlamaktır. Cumhuriyetin kuruluşundan beri eğitimde şans ve fırsat eşitliği giderek bozulmaktadır. Atatürk döneminde Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği gibi demokratik, sade, ortaçağdan ve kapitalizmden kalma, sosyal sınıfların fazla etki etmediği bir eğitim sistemi kurmuş iken; eğitim sistemimiz günümüzde ailenin mensup olduğu sosyal sınıfın eğitim kurumlarına girişi alabildiğine etkilediği bir sisteme dönüşmüştür. Ekonomik güç ve eğitimde yabancı dilin önem kazanması, zengin çocukları ile fakir çocuklar arasında eşit yarışma koşullarını ortadan kaldırmaktadır. Gerek lise düzeyindeki çeşitlenmede (Anadolu lisesi, Süper Lise, yabancı dille eğitim yapan lise vb.) gerek yükseköğretime geçişte şans ve fırsat eşitliği giderek kaybolmaktadır¹⁹.

Vergi kanunlarımızda da eşitliği ortadan kaldıran konular bulunmaktadır. Yıllık beyanname ile beyan edilen gelirden yapılacak indirimlere ilişkin düzenleme Gelir Vergisi Kanunu'nun 89. maddesinde tanımlanmıştır. Farklı gelir unsurlarından elde edilen ve toplanan gelirden maddede yer alan şartların gerçekleşmesi halinde indirim yapılabilir. Bu maddenin 4. fıkrasına göre gelirlerini yıllık beyanname ile bildiren ödevliler beyan edilen gelirin %5'ini aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gelir ve kurumlar vergisi ödevlisi olan gerçek ve tüzel kişilerden alınacak belgelerle belgelenmesi koşuluyla, kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yaptıkları eğitim ve sağlık harcamalarını gelirlerinden indirebilirler.

Ücret geliri elde edenlere ilişkin vergi indirimi GVK'nun mükerrer 121. maddesinde tanımlanmıştır. Maddeye göre harcamaların Türkiye'de yapılması, gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınan belgelerle belgelendirilmesi ve bu belgelerin işverene verilmesi koşuluyla geçek ücretlerin vergilendirilmesinde ödevlinin kendisi, eşi ve çocukları ile ilgili eğitim, sağlık, gıda, giyim ve ikamet edilen konuta ait kira harcamalarının yıllık toplam tutarının; 3 milyar liraya kadar %8'i, 6 milyar liranın 3 milyar lirası için %8'i aşan kısmı için %6'sı, 6 milyar liradan fazlasının 6 milyar lirası için %7'si aşan kısmı için %4'ü ücretlinin ertesi yılda ödeyeceği gelir vergisinden mahsup edilir veya işveren aracılığı ile kendisine nakden iade edilir.

Genellikle gelirlerini yıllık beyanname ile beyan eden ödevliler belirtilen eğitim giderleri (özellikle yabancı dil ile eğitim yapan kurumlardan

¹⁸ 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu Md. 8

¹⁹ Mustafa ERGÜN, <http://egitim.aku.edu.tr/ergun4.htm>

aldıkları hizmet giderleri) için vergi kolaylığından daha fazla yararlanmaktadır çünkü ücret geliri elde eden kişilerin özel okul giderlerini karşılayacak gelirleri bulunmamaktadır. Ücret geliri elde edenler için tanımlanan vergi kolaylığı “vergi iadesi” şeklindedir.

Vergi kanunlarında tanınmış olan eğitim giderlerinin bir kısmının toplam gelirden indirilebilmesi kolaylığının ülke eğitiminin ve kültür düzeyinin artırılması gibi amaçları karşıladığı söylenebilir ancak yapılan indirim miktarı kadar devletin matrah kaybına uğradığı ve vergi gelirlerinin azaldığı ortadadır. Vergilerin maliyeti tüm yurttaşlar üzerine dağıldığı için böyle bir indirimden yararlanamayan yurttaşların vergi yükü artmış olacaktır.

Türkiye’de yabancı dil ile eğitiminin eğitimde şans ve fırsat eşitsizliğini ortaya çıkaran en önemli unsurlardan birisi olduğu yabancı dil ile eğitim yapan kuruluşlardan eğitim hizmeti alma maliyetleri açıkça ortaya koymaktadır. Bu maliyetleri ilk ve orta öğretimdeki maliyetler ile yüksek öğretimdeki maliyetler olarak iki ayrı grupta incelenebilir.

II.II.I. İlk ve Orta Öğretimde Yabancı Dil Yoğun Eğitim Maliyetleri

Türkiye’de ilk ve orta öğretimde devlet okulları ücretsiz iken özellikle yabancı dil yoğun eğitim veren özel eğitim kurumlarında öğrenci ve ailesi yüksek maliyetlere katlanmaktadır. Aşağıdaki Tablo 2’de Türkiye’nin çeşitli şehirlerinden rastlantısal olarak seçilen yabancı dil yoğun eğitim veren özel öğretim kurumlar ve bu kurumların 2004-2005 eğitim-öğretim yılına ilişkin eğitim ücretleri verilmiştir.

Tablo 2: 2003-2004 Eğitim-Öğretim Yılı Yabancı Dil Yoğun Eğitim Yapan Bazı Özel Eğitim Kurumları Ücretleri*

	ANA SINIFI	İLKÖĞRETİM I	İLKÖĞRETİM II	LİSE
İzmir Özel Fatih Koleji	4,080,000,000	4,590,000,000	6,390,000,000	6,900,000,000
İzmir Türk Koleji	4,248,000,000	4,867,500,000	6,765,000,000	7,050,000,000
İzmir Özel Çamlaraltı Koleji	3,600,000,000	4,790,000,000	5,090,000,000	6,790,000,000
İzmir Özel Tevfik Fikret Lisesi	4,325,000,000	6,800,000,000	6,800,000,000	6,800,000,000
İstanbul Özel Küçük Prens İlköğretim Okulu		10,800,000,000	10,800,000,000	10,800,000,000
İstanbul 21. Yüzyıl Koleji	3,564,000,000	5,713,200,000	6,210,000,000	7,344,000,000
Özel Beykent	3,888,000,000	5,634,000,000	6,309,000,000	6,840,000,000
Bursa Özel Namık Sözeri Okulları	4,350,000,000	6,000,000,000	7,150,000,000	7,150,000,000
Doğuş Okulları Grubu	5,600,000,000	9,280,000,000	11,000,000,000	11,000,000,000
İstanbul Ar-El Eğitim Kurumları	4,752,000,000	7,823,520,000	8,618,400,000	10,303,200,000
Güneşli Koleji	2,958,166,800	4,395,924,000	4,871,300,000	5,307,720,000
Özel Bilim Okulları	4,500,000,000	6,300,000,000	7,000,000,000	7,000,000,000
İstanbul Eyüboğlu Eğitim Kurumları	8,100,000,000	10,260,000,000	12,150,000,000	14,040,000,000

* Özel eğitim kurumlarının büyük bir bölümü anasınıfında yabancı dil eğitimi vermektedir. İlk öğretim I 1-5. sınıfları, ilköğretim II 6-8. sınıfları göstermektedir. Tabloda belirtilen eğitim kurumlarının ücretlerinin büyük çoğunluğu kurumların erişim sayfalarından kalan kısmı ise kurumlarla telefon edilerek öğrenilmiştir. Ücretlerin tabloya göre tasnifinin yapılabilmesi için ücretlerin aritmetik ortalaması alınmış ve KDV eklenmiştir. Anasınıfı ücretlerini yıllık olarak belirlemeyen kurumları ücretleri 8 aylık olarak hesaplanmıştır.

Gaziantep Kolej Vakfı Özel Okulları	2,800,000,000	5,020,000,000	5,300,000,000	5,300,000,000
Özel Çınar Eğitim Kurumları	3,183,000,000	4,922,000,000	6,188,000,000	6,745,000,000
İstanbul Batı Koleji	3,974,400,000	7,646,400,000	8,100,000,000	7,992,000,000
Özel BJK Okulları	7,668,000,000	9,244,800,000	10,692,000,000	
Ankara Atılım Koleji	4,800,000,000	6,800,000,000	7,650,000,000	7,900,000,000
Özel Çamlıca Kalem İlköğretim Okulu		5,564,160,000	6,323,000,000	
İstanbul Özel Sultan Fatih Eğitim Kurumları	2,419,200,000	4,606,200,000	6,202,440,000	8,100,000,000
Tavşanlı Özel Yavuz Selim Lisesi				3,939,000,000
İstanbul Özel Cent Koleji	2,937,600,000	8,272,800,000	9,720,000,000	10,497,600,000
Özel Ordu Lisesi	1,250,000,000	2,430,000,000	3,000,000,000	3,325,000,000
İstanbul Özel Erol Altaca Okulları	7,545,150,000	9,356,040,000	9,809,365,680	10,563,210,000
İzmir Saint Joseph Lisesi				8,487,720,000
Öncü Eğitim Kurumları-İstanbul	3,378,240,000	5,447,088,000	7,348,320,000	7,516,800,000
Manavgat Koleji	1,729,749,600	2,967,129,800	4,071,499,560	4,232,999,000
Antalya Koleji	4,644,000,000	6,642,000,000	7,668,000,000	8,208,000,000
	24 okul	26 okul	26 okul	26 okul
ARİTMETİK ORTALAMA	4,178,938,000	6,391,260,000	7,354,859,000	7,697,394,000

Tablo 2 analiz edildiğinde seçilen 28 eğitim kurumunun ücretlerinin aritmetik ortalamaları alındığı zaman, eğitim alan kişi ve ailesine; anasınıfı maliyeti 4,178,938,000 TL, yıllık ilköğretim I maliyeti 6,391,260,000 TL,

ilköğretim II maliyeti 7,354,859,000 TL ve lise maliyeti 7,697,394,000 olmaktadır. Ortaya çıkan bu rakamların tablo 2’deki yıllar itibarı ile Türkiye’de kişi başına düşen milli gelir rakamları incelendiğinde eğitimde fırsat eşitsizliği belirginleşecektir.

Tablo 3 – TÜRKİYE’DE KİŞİ BAŞINA GSMH

	Yıl Ortası	Cari Fiyatlarla			1998 Fiyatlarıyla		
		GSMH	Fert Başına GSMH		GSMH	Fert Başına GSMH	
	Nüfusu (1)		(Milyar TL)	(Bin TL)		(Dolar)	(Milyar TL)
	(Bin Kişi)						
1991	57.274,0	634.393,0	11.076,5	2.661,0	38.079.598,0	664.867,1	2.558,8
1992	58.304,0	1.103.605,0	18.928,5	2.757,0	40.517.887,0	694.941,8	2.674,6
1993	59.374,0	1.997.323,0	33.639,7	3.065,0	43.816.860,0	737.980,6	2.840,2
1994	60.458,0	3.887.903,0	64.307,5	2.169,0	41.150.624,0	680.648,1	2.619,6
1995	61.556,0	7.854.887,0	127.605,5	2.794,0	44.423.200,0	721.671,3	2.777,4
1996	62.674,0	14.978.067,0	238.983,7	2.947,0	47.586.459,0	759.269,5	2.922,1
1997	63.809,0	29.393.262,0	460.644,5	3.046,0	51.531.558,0	807.590,7	3.108,1
1998	64.955,0	53.518.322,0	823.929,2	3.171,0	53.518.332,0	823.929,4	3.171,0
1999	66.106,0	78.282.967,0	1.184.203,7	2.936,0	50.261.878,0	760.322,5	2.926,2
2000	67.461,0	125.596.128,8	1.861.759,1	2.985,0	53.447.165,0	792.267,6	3.049,1
2001	68.610,0	176.483.953,0	2.572.277,4	2.103,0	48.350.535,9	704.715,6	2.712,2
2002	69.626,0	273.463.167,8	3.927.601,3	2.584,0	52.110.820,2	748.439,1	2.880,5
2003	70.712,0	356.680.888,0	5.044.135,2	3.383,0	55.168.984,4	780.192,7	3.000,6

Kaynak: <http://www.treasury.gov.tr/stat/egosterge/Tablo-33.htm>

2002 yılında kişi başına düşen GSMH tutarı 3.927.601.300 TL’dir. 2003 yılında GSMH’deki büyüme sonucu kişi başına düşen GSMH 2584 dolardan 3383 dolara yükselmiştir²⁰. Bu yükselişe karşın kişi başına düşen GSMH’nin Türkiye’de ilk ve orta öğretimde yabancı dil yoğun eğitimin veren kuruluşların bir yıllık ücretlerini karşılayamadığı görünmektedir.

Bütün bir yıl boyunca eğitim dahil bütün ihtiyaçların (korunma, beslenme, barınma vb) toplamı için ülkede üretilen mal ve hizmetlerden bir kişinin almış olduğu bedel, ülkede yaşayan gelir düzeyi yüksek olan kesimin sadece yabancı dil yoğun eğitim almak için katlandığı maliyetinin altında kalmaktadır.

²⁰ http://www.radikal.com.tr/veriler/2004/03/31/haber_111616.php

II.II.II. Yükseköğretimde Yabancı Dil Yoğun Eğitim Maliyetleri

Türkiye’de yüksek eğitim hizmeti veren kurumlar genel olarak “devlet üniversiteleri” ve “vakıf üniversiteleri” olarak ikiye ayrılmaktadır. Devlet üniversiteleri genellikle Türkçe ile eğitim verirken vakıf üniversiteleri yabancı dil (özellikle İngilizce) eğitim vermektedir. Devlet üniversitelerinde yükseköğretim, ilk ve ortaöğretim gibi bedelsiz değildir. Yükseköğretim kurumları, öğrencilerine yönelik sosyal, kültürel, sportif faaliyetleri ile beslenmelerine katkıda bulunmak için her yıl Bakanlar Kurulunca tespit edilen miktarlarda katkı payı (harç) almaktadır²¹. Yükseköğretim kurumları ayrıca devlet bütçesinden devlet yardımı adı altında kaynak sağlamaktadır.

İlk ve ortaöğretimde olduğu gibi yükseköğretimde de yabancı dil yoğun eğitim veren eğitim kurumları bulunmakta ve bunların büyük bir kısmını vakıf üniversiteleri oluşturmaktadır. Bu eğitim kurumlarında eğitim görenin maliyeti ilk ve ortaöğretimde olduğu gibi çok yüksektir. Çalışmada bu farklılık devlet üniversitelerindeki öğrenci harç miktarları ve vakıf üniversiteleri harç miktarlarının ortaya konmasıyla daha da belirginleşmektedir.

Tablo Ek 1’te devlet üniversitelerinde örgün ve ikinci öğretim gören öğrencilerin ödeyecekleri harç miktarları gösterilmiştir. Bakanlar Kurulu kararına göre devlet üniversitelerinde öğrencilerinden 2004-2005 akademik yılında alınacak en yüksek harcı 431 milyon lira tıp fakültesi ile devlet konservatuvarı öğrencileri, en düşük harcı ise 52 milyon lira ile Açık öğretim Fakültesi öğrencileri ödeyecekler.

Üniversitelerde ikinci öğretim harç miktarları ise 563 milyon lira ile 4 milyar 369 milyon lira arasında değişmektedir. Tablo incelendiğinde devlet üniversitelerinde örgün ve ikinci öğretimde en yüksek eğitim harcının Yabancı Diller Yüksek Okullarına ait olduğu ve devlet üniversitelerinde bile yabancı dil yoğun eğitim verilmesinin eğitim maliyetlerini yükselttiği görülmektedir.

Vakıf üniversitelerin 2003-2004 akademik yılına ilişkin olarak açıklamış oldukları ücret listesi ise yabancı dil yoğun eğitim vermenin eğitim alan kişinin eğitim maliyetleri belirlemek ve devlet üniversiteleri ile aradaki miktar farklılıklarının gösterilmesi için Tablo 4’te verilmiştir.

Vakıf üniversitelerinin büyük bir çoğunluğu yabancı dil yoğun eğitim vermektedir. Bu eğitim yöntemi, eğitim maliyetlerini yükseltmektedir. Üniversitelerin açıklamış oldukları ücretlerin aritmetik ortalamalarının alınması sonucu hazırlık eğitiminin 5940\$ ve lisans eğitiminin 6480,30\$ olduğu belirlenmiştir. Ortaya çıkan bu tutarlar daha önceden belirtildiği gibi Türkiye’de kişi başına düşen GSMH rakamlarının çok üzerindedir. Toplam üretimden bir yılda aldığı pay belirtilenin yarısı bile olmayan yurttaşlar dikkate alındığında

²¹ <http://www.osym.gov.tr/yop/yurtkur/>

eğitimde fırsat eğitsizliği ile karşılaşmakta ve bu yurttaşlar vakıf üniversitelerinden eğitim alamamaktadır.Bu arada dūřündürücü olan bir diğer unsur ise Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim veren yüksek öğretim kurumlarının büyük bir bölümünün ücretlerini ulusal para olan Türk Lirası yerine Amerikan Doları olarak belirlemiş olmalarıdır.

Bir çok üniversite lisans ve lisansüstü öğrenime geçişte zorunlu yabancı dil hazırlık eğitimi vermektedir. Hazırlık sınıflarında verilen yabancı dil eğitimi öğrenci aileleri ve devletin maliyetlerini yükseltmektedir. Çünkü öğrencilerin bir kısmı hazırlık sonrası eğitimlerinin yabancı dil ile yapılmaması nedeniyle bir yıllarını yabancı dil öğrenimine ayırmak istememektedir. Bu nedenle hazırlık eğitimi isteğe bağlı olarak verilmelidir. Asıl önemli neden ise verilen hazırlık eğitiminin kalitesizliğidir. Öyle ki lisans eğitimine başlarken hazırlık eğitimi alan bir öğrenciye lisansüstü (hatta yüksek lisans eğitimi içinde yüksek lisans ve doktora öncesinde) eğitimi öncesi yeniden hazırlık eğitimi verilmek istenmesi bu kalitesizliğin en önemli göstergesidir.

Yabancı dil öğrenmek tabi ki önemli ve gereklidir ancak yabancı dil ile yapılan eğitimler belirtilen sorunlar dışında ulus bilincine ve ulusal kültüre uzun dönemde zarar vermektedir*. Anayasamızın Devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti başlıklı 3. maddesinde “ Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe'dir. Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır. Millî marşı “İstiklal Marşı”dır. Başkenti Ankara'dır hükmü yer almaktadır. Bu maddede resmi dilimizin Türkçe olduğu açıkça belirtilmiştir. Buna rağmen ülkemizde yabancı dil yoğun eğitim yapan kuruluşların sayısı giderek artmaktadır. Ulusal dil ulusal devletin temelidir. Yabancı dille eğitim yapılan bir sistemin adı “millî eğitim” olamaz. Bağımsız ve onurlu hiçbir ülke geleceğinin dayanağı olan gençliğini yabancı dil ve kültür sistemine, yabancı dil hayranlığına terk edemez²².

* Yabancı dil öğrenilmesi sırasında kullanılan eğitim maddelerinin yabancı dilde fakat ulusal kültür öğeleri kullanılarak hazırlanması bu olumsuzluğu önleyici bir tedbir olarak düşünülebilir.

²² Ömer KARABULUT, “Yabancı Dille Yapılan Eğitim Kısıymdır”, http://www.dilimiz.gen.tr/makaleler/dr_omer_karabulut.html

Tablo 4: 2003-2004 Akademik Yılı Vakıf Üniversiteleri Eğitim Ücretleri

ÜNİVERSİTE	HAZIRLIK	LİSANS
Sabancı Üniversitesi		5250\$
Fatih Üniversitesi	5000\$	6000\$
Koç Üniversitesi		12000\$
İzmir Ekonomi Üniversitesi		5940\$
Bilkent Üniversitesi		6480\$
Atılım Üniversitesi		5500\$
Çankaya Üniversitesi		5246\$
Maltepe Üniversitesi	9180\$	11880\$
Beykent Üniversitesi*	3650\$	5111\$
Yeditepe Üniversitesi	5500\$	6000\$
Başkent Üniversitesi		5000\$
İstanbul Üniversitesi*	4802\$	9604\$
Işık Üniversitesi		7560\$
İstanbul Kültür Üniversitesi	6000\$	6000\$
Doğuş Üniversitesi*	2881\$	
Bahçeşehir Üniversitesi*	8298\$	8298\$
Yaşar Üniversitesi	5832\$	5832\$
Ufuk Üniversitesi	2700\$	2700\$
Haliç Üniversitesi	4500\$	6750\$
Kadir Has Üniversitesi	5940\$	5940\$
Çağ Üniversitesi*	6853\$	6853\$
Okan Üniversitesi	4000\$	6480\$
İstanbul Ticaret Üniversitesi*	5831\$	5831\$
Ortalama	5940\$	6480.30\$

* İşaretli olanlar üniversiteler ücretlerini TL olarak belirlediği için bu tutarlar 3 Aralık 2003 Merkez Bankası kuru olan 1.457.619 TL üzerinden dolara çevrilmiştir. Ücretlerde denge sağlanması için genellikle İktisat Fakültesi rakamları alınmıştır.

Eğitim sistemimizde yabancı dil yoğun eğitime doğru yönelme mezunlarımızın niteliklerini de düşürmektedir. Bugün zel vakıf üniversitelerinde davranış bilimleri dersi bile İngilizce ğretilmektedir. Bilim, ancak o ulusun anadili ile (resmi dil) ğretilebilir. Bu yasa değerinde bir kuraldır. Bilim evrenseldir, ancak onun dili ve yaratma yöntemleri ulusal olmak zorundadır. Eğitim ve ğretim, ğretmen ve ğrenci arasındaki büyük uyum, anlayış ve iletişimle mümkündür. Yabancı dille eğitim tek taraflı olduğu için ruhsuzdur, ezbercidir, öykünmedir. Öğrenci sadece dinleyicidir. Sınıflar sessizdir. Öğretmen öğrenciye yabancıdır.. Örneğin “Anadolu Liselerinde Uygulanan Yabancı Dille ğretim Programlarının Değerlendirilmesi” başlıklı araştırma, çarpıcı gerçeği çok yalın biçimde ortaya koymaktadır. Araştırmaya göre "Anadolu Lisesi ğrencilerinin yüzde 82.4' fen grubu derslerini İngilizce yerine Türkçe okumayı tercih etmektedir. Yine, ğrencilerin yüzde 83.9'u İngilizce ğretimde konuların iyi ğrenilmediğini, yüzde 81.91'i de yabancı dille öğretimin öğrencileri ezberciliğe yönelttiğini" söylemektedir. Askeri liselerde 1974 - 90 döneminde yabancı dille ğretim yapılmış, ancak 1990 - 91 yılından itibaren beklenen verim alınamadığı için yeniden Türkçe eğitime dönülmüştür. Bazı ortaöğretim kurumlarının niversite sınavlarındaki başarısı, yabancı dille eğitim yapmalarından değil, seçme ğrenci almalarından ve daha nitelikli ğretim yapmalarından ileri gelmektedir²³. Belirtilen sorunlara rağmen yurdumuzda yabancı dil yoğun eğitim veren okulların sayısı giderek artmaktadır.

III. SONUÇ

Yabancı dil öğrenmek; uluslararası iletişim kurmak ve bu iletişimden fayda sağlamak için oldukça önemlidir. Yabancı dil öğrenilebilmesi için ayrılan kaynaklar verimli bir Şekilde kullanıldığında bu kaynaklardan yüksek oranda fayda sağlanacağı açıktır. Bununla birlikte ülkemizde yabancı dil öğrenme konusunda büyük yanlışlıklar yapılmaktadır. Yapılan bu yanlışlıklar önemli miktarda üretim faktrmzn verimsiz kullanılmasına, yurt dışına transfer edilmesine, yurttaşlarımız arasında psikolojik olumsuzluklar ortaya çıkarmasına ve en önemlisi de kültürel ve bilimsel açıdan zararlar görmemize yol açmaktadır.

Türkiye’de son zamanlarda önemli oranda yabancı dil hayranlığı yaşanmaktadır. Yarı Türkçe yarı yabancı dil (zellikle İngilizce) konuşmaların yaygınlaşması, işyeri adları ve reklamlarda ciddi oranda yabancı kelime ve alfabemizde olmayan harflerin kullanılması, sürekli açılan yabancı dil eğitim merkezleri ve dersaneler, hayranlığı net olarak ortaya koymaktadır. Bu

²³ Ömer KARABULUT, “Yabancı Dille Yapılan Eğitim Kısıymdır”, http://www.dilimiz.gen.tr/makaleler/dr_omer_karabulut.html

hayranlık zamanla eğitim dilinin de yabancı dil olarak yapılması noktasına kadar ulaşmıştır. Yapılan çalışmaların yabancı dil ile yapılan eğitimlerin etkinsizliğini bir çok açıdan ortaya koymasına rağmen bu eğilimin devam etmesi düşündürücüdür.

Yabancı dil öğrenme önemlidir ancak bu süreçte kaynakları verimli kullanmak gerekmektedir. Okullarımızda yabancı dil dersleri etkin verilmelidir. Buna karşın bilim dilinin Türkçe olması ve eğitimin Türkçe olması gereklidir. Türkçe'nin öneminin anlaşılması ve güvence altına alınması gerekmektedir. Bu doğrultuda Türkçe'yi koruyacak bir dil kanununu bir an önce çıkarılmalıdır. Ayrıca yabancı dille yapılan ilan ve reklamlar için de önlem alınmalıdır. Bu ilanları yasaklamak yerine bu ilan ve reklamlardan yüksek oran ve miktarlarda vergi alınması caydırıcı olacaktır. Yabancı dil öğrenimi Yabancı dil eğitiminde uzmanlaşmaya gidilmesi ve kaynakların verimli kullanılması ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan değer kazanmamıza yol açacak uzun dönemde de ulusal değerlerimizin korunmasını sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

Hüseyin ŞAHİN, **Türkiye Ekonomisi**, Ezgi Kitapevi Yayınları, s: 265-266, Bursa 2002

Mustafa ERGÜN, <http://egitim.aku.edu.tr/ergun4.htm>

Osman Metin Öztürk. “Büyük Tehlike”,
http://www.dilimiz.gen.tr/makaleler/osman_metin_ozturk.html

Serkan ALKAN- Fatoş T. YARMAN_VURAL, “ **Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı**”,

Tınaz TİTİZ, “Yabancı Dil de Kocaman Bir Hiç”, 04.10.2003 Cumhuriyet gazetesi

“21. Yüzyıl Türkiye’inde İlk Ve Ortaöğretimde Eğitim Sorunları”,
<http://stu.inonu.edu.tr/~bilimeg/bildiri.htm>

Ömer KARABULUT, “Yabancı Dille Yapılan Eğitim Kısıymdır”,
http://www.dilimiz.gen.tr/makaleler/dr_omer_karabulut.html

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu Md. 8

<http://www.yok.gov.tr/hakkinda/2002-2003os.xls>

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,sid~455@nvid~467777,00.asp>

http://egitim.emo.org.tr/bildiriler/bildiri_45.doc

http://www.radikal.com.tr/veriler/2004/03/31/haber_111616.php

<http://www.osym.gov.tr/yop/yurtkur/>

<http://www.elit-egitim.com/akamerika.htm>

<http://www.icep.com.tr/cgi/sss/faqDsp.asp?catcode=11>

<http://www.upsot.com/globalfiyatlar/pdf/amerika-dil-univ1.pdf>

<http://www.yesegitim.com/okul.asp?ulke=2>

<http://yakinbati.net/tr/articles.asp?id=37>

<http://yakinbati.net/tr/news.asp?id=20>

http://www.ozman.com.tr/pages/dil_amerika.htm#1

<http://nil.populer.net/yurtdisi/haber.php?id=34>

http://www.truva.com.tr/includes/yonlendirici.cfm?yon=dil_okulu#5

<http://www.adresusa.com/data.asp?x=dil&id=25>

Tablo Ek-1: Devlet Üniversitelerinde Örgün-İkinci Öğretim (Fakülte-Yüksekokul) Harç Miktarları

ÖRGÜN		İKİNCİ ÖĞRETİM	
Tıp Fakültesi ve Devlet Konservatuarı	431.000.000	Yabancı Diller Yüksekokulu	4.369.000.000
Diş Hekimliği ve Eczacılık Fakülteleri	362.000.000	Devlet Konservatuarı	3.121.000.000
İTÜ İşletme Fakültesi Mühendisliği	294.000.000	Sivil Havacılık Yüksekokulu	3.121.000.000
Veterinerlik, Mühendislik, Mimarlık	282.000.000	Veteriner Fakültesi	1.561.000.000
İnşaat, Makine, Maden	282.000.000	Tıbbi Biyolojik Bilimler Programı	1.561.000.000
Elektrik-Elektronik, Kimya Metalürji	282.000.000	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Programı	1.561.000.000
Uçak ve Uzay Bilimleri	282.000.000	Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri Fakültesi	1.407.000.000
Ziraat ve Orman fakülteleri	282.000.000	Deniz Bilimleri Fakültesi	1.407.000.000
Gemi İnşaatı, Deniz Bilimleri, Su Ürünleri	230.000.000	Su Ürünleri Fakültesi, Denizcilik Fakültesi	1.407.000.000
Denizcilik, Sanat ve Tasarım	230.000.000	Sanat ve Tasarım Fakültesi	1.407.000.000
Güzel Sanatlar, Hukuk, İktisat, İşletme	230.000.000	Güzel Sanatlar Fakültesi	1.407.000.000
Siyasal Bilgiler, İktisadi ve İdari Bilimler	230.000.000	Mesleki Teknoloji Yüksekokulu	1.407.000.000
Eğitim Bilimleri, Fen-Edebiyat, DTCF	207.000.000	Tütün Eksperliği Yüksekokulu	1.407.000.000
İlahiyat, Mesleki Eğitim, Edebiyat	207.000.000	Ev Ekonomisi Yüksekokulu	1.407.000.000
Sağlık Eğitim ve İletişim fakülteleri	207.000.000	Engelliler Entegre Yüksekokulu	1.407.000.000

Açık öğretim Fakültesi	52 .000.000	Mühendislik, Mimarlık, Mühendislik ve Teknik	1.120.000.000
Sivil Havacılık Yüksekokulu	345 .000.000	İnşaat, Makine, Maden, Elektrik-Elektronik	1.120.000.000
Yabancı Diller Yüksekokulu	287 .000.000	Kimya Metalürji, Uçak ve Uzay Bilimleri	1.120.000.000
Mesleki Teknoloji, Tütün Eksperliği	167 .000.000	Ziraat ve Orman fakülteleri	1.120.000.000
Ev Ekonomisi Yüksekokulları	167 .000.000	Fen Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi	937.000.000
Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu	138.000.000	Hukuk, İktisat, İşletme, Siyasal Bilgiler	845.000.000
Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	138.000.000	İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri	845.000.000
İlahiyat Meslek Yüksekokulu	138.000.000	Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu	845.000.000
Sağlık Yüksekokulları	138.000.000	Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	845.000.000
Hayvan Sağlığı Yüksekokulu	138.000.000	İlahiyat Meslek Yüksekokulu	845.000.000
Endüstriyel Sanatlar Yüksekokulu	138.000.000	Sağlık yüksekokulları	845.000.000
Takı Teknik ve Tasarımı Yüksekokulu	138.000.000	Hayvan Sağlığı Yüksekokulu	845.000.000
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	138.000.000	Endüstriyel Sanatlar Yüksekokulu	845.000.000
Spor Bilimleri Teknik Yüksekokulu	138.000.000	Takı Teknik ve Tasarımı Yüksekokulu	845.000.000
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu	138.000.000	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	845.000.000

Sağlık Teknolojisi Yüksekokulu	138.000.000	Spor Bilimleri Teknik Yüksekokulu	845.000.000
Hemşirelik Yüksekokulu	138.000.000	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu	845.000.000
Sağlık İdaresi Yüksekokulu	138.000.000	Sağlık Teknolojisi Yüksekokulu	845.000.000
Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	138.000.000	Hemşirelik Yüksekokulu	845.000.000
Ulaştırma Yüksekokulu	138.000.000	Sağlık İdaresi Yüksekokulu	845.000.000
Ormancılık Yüksekokulu	138.000.000	Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	845.000.000
Engelliler Entegre Yüksekokulu	138.000.000	Ulaştırma Yüksekokulu	845.000.000
Tapu Kadastro Meslek Yüksekokulu	138.000.000	Ormancılık Yüksekokulu	845.000.000
Meslek Yüksekokulları	138.000.000	Teknik Eğitim Fakültesi	840.000.000
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	138.000.000	DTCF, İlahiyat, Eğitim	704.000.000
Turizm ve Otelcilik İşletmeciliği Yüksekokulu	138.000.000	Mesleki Eğitim, Sağlık Eğitim	704.000.000
Sivil Havacılık Meslek Yüksekokulu	138.000.000	Endüstriyel Sanatlar Eğitimi	704.000.000
Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	138.000.000	Ticaret Turizm Eğitimi	704.000.000
Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	138.000.000	Mesleki Yaygın Eğitim	704.000.000
Adalet Meslek Yüksekokulu	138.000.000	Eğitim Bilimleri ve Edebiyat Fakültesi	704.000.000
Deniz İşletmeciliği ve Yönetimi Yüksekokulu	138.000.000	Fen-Edebiyat, İletişim Bilimleri	704.000.000

İletişim fakülteleri	704.000.000
Deniz İşletmeciliği ve Yönetimi Yüksekokulu	704.000.000
Tapu Kadastro Meslek Yüksekokulu	563.000.000
Meslek yüksekokulları	563.000.000
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	563.000.000
Turizm ve Otelcilik İşletmeciliği Yüksekokulu	563.000.000
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu	563.000.000
Sivil Havacılık Meslek Yüksekokulu	563.000.000
Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	563.000.000
Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	563.000.000
Yerel Yönetimler Meslek Yüksekokulu	563.000.000
Adalet Meslek Yüksekokulu	563.000.000
Su Ürünleri Meslek Yüksekokulu	563.000.000